



Plattelands  
Ontwikkelings  
Programma  
Regiebureau

# Regiebureau POP

*Jaarverslag 2013*

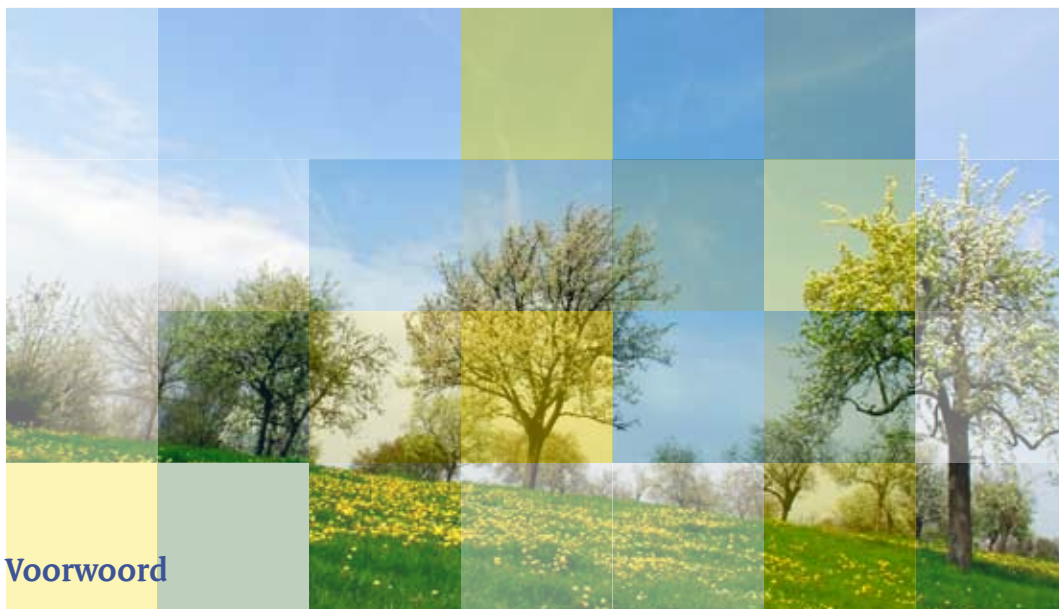
Juni 2014



## Inhoudsopgave

<b>0.</b>	<b>Voorwoord</b>	pagina 2
<b>1.</b>	<b>Leeswijzer</b>	pagina 3
<b>2</b>	<b>Programmabegeleiding en -toezicht</b>	pagina 4
	2.1 Programma-overleg	pagina 4
	2.2 Programmawijzigingen	pagina 6
	2.3 Helpdesk	pagina 8
<b>3</b>	<b>Financiële planning en control</b>	pagina 9
	3.1 Financiën 2012	pagina 9
	3.2 Financiële rapportages	pagina 9
	3.3 Health Check en overige modulatiegelden	pagina 9
	3.4 Financieel voor- en najaarsoverleg	pagina 10
	3.5 Budgetbrief	pagina 10
<b>4</b>	<b>EU-aangelegenheden</b>	pagina 11
	4.1 Relaties met Europese instellingen	pagina 11
	4.2 Ontwikkeling GLB, pijler 2 (POP3)	pagina 11
<b>5</b>	<b>Monitoring en evaluatie</b>	pagina 12
	5.1 Jaarverslag over de uitvoering 2012	pagina 12
	5.2 Evaluatie tijdens de uitvoering	pagina 12
	5.3 Voorbereiding ex-ante evaluatie POP3	pagina 13
<b>6</b>	<b>Communicatie</b>	pagina 15
	6.1 'Passie op het Platteland'-prijs 2013	pagina 15
	6.2 Brochure POP2-projecten	pagina 15
	6.3 Europa Kijkdagen	pagina 15
	6.4 Nieuwsbrief	pagina 16
	6.5.Website	pagina 16
	6.6.Conferenties en overige bijeenkomsten	pagina 16
<b>7</b>	<b>Bedrijfsvoering</b>	pagina 17
	7.1 Personeel	pagina 17
	7.2 Formatie	pagina 17
	7.3 Bedrijfsvoering	pagina 17
	7.4 Facilitair	pagina 17
<b>Bijlagen</b>		
<b>1.</b>	<b>Samenstelling Comité van Toezicht POP NL in 2013</b>	pagina 18
<b>2.</b>	<b>Medewerkers Regiebureau POP in 2013</b>	pagina 19





## Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2013 van het Regiebureau Plattelandsontwikkelingsprogramma (Regiebureau POP).

Het Regiebureau POP is een samenwerkingsverband van het ministerie van Economische Zaken (EZ) en de twaalf provincies. De missie van het Regiebureau POP luidt: via een vlekkeloos parcours komen tot volledige besteding van de Nederlandse enveloppe in het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) 2007 - 2013.

Een belangrijke taak van het Regiebureau POP is dan ook: het bewaken van de (financiële) voortgang van de uitvoering van het POP2-programma en het bijsturen bij geconstateerde knelpunten.

Doel van dit jaarverslag is verantwoording afleggen over de in 2013 door het Regiebureau verrichte werkzaamheden. In het jaarverslag worden deze op hoofdlijnen beschreven.

2013 is het zevende uitvoeringsjaar van POP2 en heeft – naast de reguliere werkzaamheden – met name in het teken gestaan van de financiële (bij)sturing van het programma en het leveren van bijdragen aan de ontwikkeling van de nieuwe POP-planperiode.

Naarmate de formele einddatum van POP2 (31-12-2015) dichterbij komt, wordt de financiële fine-tuning om tot volledige realisatie van het beschikbare budget te komen steeds belangrijker. Aandachtspunt was daarbij ook het creëren van een goede (financiële) overgang van de POP2 planperiode naar de POP3 planperiode. Vanuit haar expertise heeft het Regiebureau POP een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de, eind 2013, vastgestelde EU-regelgeving, die ten grondslag ligt aan POP3, en de eerste contouren van het nationale Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014 – 2020

*Hans Zwetsloot*  
Directeur Regiebureau POP

<sup>1</sup> Ministerie van EL&I als opvolger van het voormalige Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit



De opbouw van dit jaarverslag is als volgt:

Na de leeswijzer, hoofdstuk 1, volgt in hoofdstuk 2 (inhoudelijke) informatie over de programmabegeleiding en het programmatoezicht; in hoofdstuk 3 worden de voornaamste werkzaamheden op het terrein van de financiële planning en control beschreven. Hoofdstuk 4 bevat een korte weergave van werkzaamheden specifiek gericht op EU-aangelegenheden, daaronder begrepen de bijdrage die het Regiebureau POP heeft geleverd aan de ontwikkeling van POP3 in nationaal en internationaal verband. In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste monitorings- en evaluatiewerkzaamheden in 2013 beschreven, gevolgd door hoofdstuk 6 waarin een overzicht wordt gegeven van de belangrijkste verrichtingen op communicatiegebied in 2013. Tot slot geeft hoofdstuk 7, Bedrijfsvoering, beknopte informatie over de personele en managementaangelegenheden in 2013.

De bijlagen van dit jaarverslag bevatten de samenstelling van het Comité van Toezicht POP NL (CvT) in 2013, alsmede de personele bezetting van het Regiebureau POP in het verslagjaar.

## 2. Programmabegeleiding en -toezicht

Voor de uitvoering van taken op het gebied van inhoudelijke programmabegeleiding organiseert of faciliteert het Regiebureau POP verschillende overleggen. Naast het door de EU voorgeschreven Comité van Toezicht POP NL zijn dat met name het Twaalf Provinciën Overleg (TPO), het POP-coördinatieoverleg EZ, het Begeleidingsteam POP2 (B-team POP), de begeleidingscommissie Netwerk Platteland, het uitvoeringsoverleg met het Betaalorgaan en het financieel voortgangsoverleg met regelingseigenaren en Betaalorgaan/delegated body van het betaalorgaan. Op basis van de discussies en besluitvorming in genoemde gremia, worden indien nodig door het Regiebureau aanpassingen van het POP2 voorbereidt. Daarnaast draagt het Regiebureau bij aan internationale overleggen, zoals het Rural Development Committee, het Comité voor de Landbouwfondsen en het reguliere overleg met DG Agri en Plattelandsontwikkeling van de Europese Commissie (EC).

In §2.1 wordt beschreven welke werkzaamheden in 2013 op het gebied van programma-begeleiding en -ondersteuning door middel van de verschillende overleggen zijn uitgevoerd.

In §2.2 wordt een samenvatting gegeven van de aanpassingen van het POP2 die in 2013 zijn doorgevoerd (goedgekeurde en ingediende notificaties). De helpdeskfunctie van het Regiebureau wordt beschreven in §2.3.

### 2.1 Programma-overleg

#### 2.1.1 Comité van Toezicht POP NL

Het Comité van Toezicht POP NL is een door de EU voorgeschreven overlegorgaan, bestaande uit vertegenwoordigers van alle relevante actoren, met als taak de begeleiding van de uitvoering van het POP-programma in Nederland. De directeur Regiebureau POP is tevens secretaris van het Comité van Toezicht POP NL (CvT POP). Het CvT POP heeft in 2013 één maal fysiek vergaderd (juni 2013). In verband met het beperkte aantal vergaderpunten die voor het najaarsoverleg geagendeerd stonden, is in december 2013 een schriftelijke vergaderronde gehouden.

#### Vergadering CvT POP - juni 2013

Het CvT is op de hoogte gesteld van recente ontwikkelingen, zoals de overgang van de betaalorgaanfunctie van DLG naar DR, de ontwikkelingen op EU- en nationaal niveau ten aanzien van POP3 en het daarmee samenhangende Partnerschapscontract en de lopende en in te dienen aanpassingen (notificaties) POP2. Ook is het CvT geïnformeerd over het verzoek van de Europese Commissie om een actieplan ter vermindering van het foutenpercentage bij de uitvoering van het ELFPO op te stellen en van het actieplan zelf, dat in reactie daarop bij de Commissie is ingediend. Het CvT heeft, met enkele opmerkingen, ingestemd met het bij de Commissie indienen van het Jaarverslag over de uitvoering 2012 en het Jaarverslag 2012 van het Regiebureau POP geaccordeerd. Inhoudelijk is er gesproken over een voorstel 'werkwijze decommittering' (geaccordeerd) en het voorstel het Regiebureau POP te mandateren in september 2013 aan de hand van de dan beschikbare financiële informatie over te gaan tot een verschuiving van financiële middelen van de maatregelen 125 en 216 naar maatregel 214.

Na enige discussie is met dit voorstel voor mandatering ingestemd. Mevr. Majj heeft teruggeblikt op de geslaagde uitreiking van de tweede POP-prijs op 14 mei 2013 (zie ook 6.1, pag. 14).

Ter vergadering is de eerste drukproef van de brochure die naar aanleiding van de POP-prijs uitreikingen in 2010 en 2013 vervaardigd is<sup>1</sup>, ter inzage rondgedeeld. De vertegenwoordiger van de EC benadrukte, dat de Commissie initiatieven als de POP-prijs zeer waardeert. Het zijn goede initiatieven om het programma meer bekendheid te geven en het imago van Europese programma's te verbeteren.

#### Schriftelijke consultatie CvT POP - december 2013

In verband met het beperkte aantal beslispunten is in december 2013 een schriftelijke vergaderronde gehouden.

<sup>1</sup> Deze brochure kan besteld worden bij het Regiebureau POP en is ook digitaal beschikbaar via de website van het Regiebureau via deze link: <http://www.regiebureau-pop.eu/nl/info/2/144/>



Voorgelegde onderwerpen ter besluitvorming waren de overgangsregelingen POP2-POP3 (besluitvorming over overgang op maatregelniveau of op programmaniveau) en het Werkplan Regiebureau POP 2014 (ter goedkeuring).

Ter informatie is daarnaast toegezonden de laatste stand van zaken ten aanzien van de financiën POP2 (met name: stand van zaken realisatie POP2), doorgevoerde aanpassingen POP2 (met name: verschuiving van middelen naar maatregel 214 vanwege de geconstateerde achterstand in de realisatie medio september 2013), stand van zaken rond de afronding van de werkzaamheden Netwerk Platteland, een overzicht van de activiteiten met betrekking tot monitoring en evaluatie die in 2014, ten aanzien van POP2 en POP3, verricht zullen moeten worden, alsmede de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen POP3 en Partnerschapscontract.

Van enkele leden is naar aanleiding van de schriftelijke ronde een reactie ontvangen. Op basis van die reacties is geconcludeerd dat in het kader van de overgang POP2-POP3 de realisatie van het POP2 ELFPO-budget voorrang gegeven dient te worden en dat de overgang van POP2 naar POP3 zal plaatsvinden op het niveau van maatregelen.

Het voorstel het Regiebureau POP te mandateren om per as een keuze te maken welke maatregel(en) in het kader van het afsluiten van het programma in 2014/2015 openblijven om eventuele vrijval van middelen opnieuw te kunnen besteden, werd niet unaniem gesteund. Daarom zal dit onderwerp worden geagendeerd voor de vergadering van het CvT POP in juni 2014.

In hun reactie hebben verschillende leden van het CvT daarnaast hun zorg kenbaar gemaakt over de continuïteit in de afhandeling van subsidie- en betalingsaanvragen, gelet op de ontwikkelingen rond het Betaalorgaan. Deze zorgen zijn overgebracht aan de relevante partijen en het Regiebureau heeft er daarbij namens het CvT op aangedrongen dat passende maatregelen worden genomen.

#### 2.1.2 Twaalf Provinciën Overleg

In het Twaalf Provinciën Overleg (TPO) worden beleidsmatige en uitvoeringstechnische zaken besproken die verband houden met de implementatie van POP2. In 2013 is eveneens en meermalen gesproken over de ontwikkeling van POP3.

Daarnaast heeft het TPO een rol in de voorbereiding van de vergaderingen van het CvT POP: de concept vergaderstukken worden er besproken. Deelnemers aan het TPO zijn: de provinciale POP-coördinatoren, het Ministerie van EZ, het IPO en vertegenwoordigers van DLG en delegated body DR. Het voorzitterschap wordt bekleed door één van de provinciale POP-coördinatoren.

Het Regiebureau POP voert het secretariaat van dit overleg.

Het TPO heeft in 2013 zeven maal vergaderd en het TPO heeft, samen met vertegenwoordigers van het EZ-POP coördinatieoverleg en het B-team POP, op 17 september 2013 een werkbezoek gehouden naar twee POP-projecten, te weten een project in het kader van Hernieuwbare energie en een agrarische natuurvereniging. Naast ervaringen met de uitvoering van het programma waren tijdens de vergaderingen belangrijke bespreekpunten: de financiële stand van zaken/realisatie van de ELFPO-middelen, juridische interpretaties en ontwikkelingen in het kader van de nieuwe programmaperiode (POP3, partnerschapscontract) inclusief de overgang van POP2 naar POP3, afwikkeling artikel 30-problematiek, plan van aanpak vermindering foutenpercentage ELFPO + update daarvan, eindafrekeningen bij lagere totaalkosten project, communicatieactiviteiten (waaronder bijdragen aan Europa Kijkdag), activiteiten in het kader van monitoring en evaluatie POP2 (met name: Jaarverslag over de uitvoering 2012), aansturing en financiering Netwerk platteland en afronding werkzaamheden Netwerkteam, vergaderstukken ten behoeve van de vergadering van het CvT POP en werkwijze in het kader van Leader in de nieuwe programmaperiode.



### 2.1.3 POP-coördinatieoverleg EZ

Het POP-coördinatieoverleg EZ is in 2009 ingesteld als een intern overleg van het toenmalige ministerie van LNV. Het voorzitterschap is belegd bij een MT-lid van de Directie Europees Landbouwbeleid en Voedselzekerheid (ELV); alle bij het POP2 betrokken EZ-directies zijn vertegenwoordigd. Het secretariaat van het overleg wordt gevoerd door het Regiebureau POP. Het coördinatieoverleg heeft in 2013 tweemaal vergaderd, enkele leden van het coördinatieoverleg hebben deelgenomen aan het werkbezoek dat op 17 september 2013 georganiseerd was (zie bij TPO). Voornaamste besprekpunten tijdens de vergaderingen waren de voorbereiding van de stukken voor het CvT POP en de toekomst GLB/voorbereiding POP3.

### 2.1.4 Begeleidingsteam POP

Het Regiebureau POP voert het secretariaat van het Begeleidingsteam POP (B-team) met vertegenwoordigers van (beleids)directies van EZ, provincies (landsdelige vertegenwoordiging), DLG Betaalorgaan en delegated body DR<sup>2</sup>. Het voorzitterschap wordt bekleed door het Coördinerend Bureau van de directie ELV van het ministerie van EZ.

Het B-team geeft advies over interpretatiekwesties inzake EU-conformiteit van voorgestelde werkwijzen/de uitleg van EU-regelgeving. Het B-team heeft in 2013 zesmaal fysiek vergaderd, er zijn twee schriftelijke vergaderendes gehouden en leden van het B-team POP hebben deelgenomen aan het werkbezoek dat op 17 september 2013 georganiseerd was (zie bij TPO). Belangrijke aandachtspunten in 2013 waren: de afrekening van Leaderprojecten, SNL-gerelateerde vraagstukken, de toepassing van artikel 30, subsidiepercentage voor kavelaanvaardingswerken en de overgang van POP2 naar POP3.

### 2.1.5 Plattelandsontwikkelingscomité/STAR-comité

Het STAR-comité is het inhoudelijke adviesorgaan van de Europese Commissie voor plattelands-aangelegenheden voor de programmaperiode 2000-2006.

Voor het adviseren over zaken die verband houden met de programmaperiode 2007-2013 is het Plattelandsontwikkelings-comité (RDC) ingesteld.

In 2013 heeft het Plattelandsontwikkelings-comité in totaal twaalf keer vergaderd; enkele keren betrof het een gecombineerde vergadering met het STAR-comité. Het Regiebureau POP draagt bij aan de nationale voorbereiding van de vergaderingen en ondersteunt de lidstaatvertegenwoordiging voor Nederland in dit comité. Besprekpunten in 2013 waren met name de overgang naar POP3 en de verordeningen behorende bij POP3.

### 2.1.6 Comité voor de Landbouwfondsen

Voor het afstemmen van financiële zaken, die ondermeer het ELFPO betreffen, heeft de Europese Unie het Comité voor de Landbouwfondsen ingesteld. Het Regiebureau POP is agendalid van dit overleg en woont het bij als de agenda daartoe aanleiding geeft. In 2013 was dat niet het geval.

### 2.1.7 Financieel voor- en najaarsoverleg

Tweemaal per jaar vindt bij de POP2-budgethouders visitatie plaats over de stand van zaken inzake de realisatie van de ELFPO-budgetten. Zie hiervoor §3.4.

### 2.1.8 Overleg met Directoraat-Generaal AGRI en Plattelandsontwikkeling van de Europese Commissie

Er heeft in 2013 eenmaal (regulier) overleg plaatsgevonden tussen de lidstaat Nederland en ambtenaren van het Directoraat Generaal voor Landbouw en Plattelandsontwikkeling over uitvoeringsaangelegenheden rond POP2.

Jaarlijks onderzoekt de Europese Commissie op grond van art. 83 van Verordening (EG) 1698/2005 de resultaten van het Plattelandsontwikkelingsprogramma aan de hand van het Jaarverslag over de uitvoering. Overleg hierover vindt plaats in de vorm van het voorgeschreven voortgangsoverleg. Bij het voortgangsoverleg zijn, naast vertegenwoordigers van de Europese Commissie en het

<sup>2</sup> Eind 2013 is het DLG betaalorgaan opgegaan in DR-betalorgaan (1e pijler GLB) en vanaf dat moment was er sprake van het Betaalorgaan DR (en was er geen sprake meer van een delegated body).

Regiebureau POP, ook vertegenwoordigers van het Ministerie van EZ en de provincies aanwezig. Het voortgangsoverleg over het Jaarverslag 2012 heeft plaatsgevonden op 11 december 2013. Besproken zijn met name de stand van de financiën uitvoering POP2, de follow up van de bevindingen Jaarverslag 2011, controleresultaten, het door de Commissie gelanceerde actieplan ter vermindering van het foutenpercentage bij de uitvoering van het ELFPO, de ontwikkelingen op het gebied van de ongoing evaluatie, lopende en toekomstige programma-aanpassingen en acties vanuit de Commissie om fraude tegen te gaan. Daarnaast zijn ontwikkelingen ten aanzien van POP3 doorgesproken.

#### 2.1.9 Opdrachtgeversoverleg Netwerk Platteland

Iedere Europese lidstaat is op basis van Verordening (EG) 1698/2005 verplicht om een Nationaal Plattelandsnetwerk in te richten, ondersteund door een Netwerkteam. De combinatie ETC/CLM c.a. vormen in Nederland het Netwerkteam, dat een verbindingsfunctie heeft voor de verschillende actoren op het platteland, gebiedsgroepen ondersteunt en het opzetten van integrale en innovatieve plannen stimuleert. De beleidsmatige aansturing van het Netwerkteam is de verantwoordelijkheid van vertegenwoordigers van het ministerie van EZ en de provincies. De aansturing van het Netwerkteam vindt plaats in het Opdrachtgeversoverleg Netwerk Platteland, waarin het ministerie van EZ, de provincies, het Regiebureau POP en het Netwerkteam zijn vertegenwoordigd.

Het Regiebureau POP is gedelegeerd opdrachtgever voor het netwerk en tevens voorzitter van het Opdrachtgeversoverleg. Meermalen per jaar wordt de voortgang van de werkzaamheden van het Netwerkteam besproken en zonodig bijgestuurd. In 2013 heeft het Opdrachtgeversoverleg zesmaal plaatsgevonden.

Belangrijke besprekpunten waren de afronding van de opdracht aan het Netwerk in verband met het aflopen van POP2, de overgang naar POP3 en de consultaties die in het kader van POP3 uitgevoerd zouden moeten worden.

#### 2.1.10 Overleg met DLG Betaalorgaan

Tweemaal per jaar voert het Regiebureau POP met het (DLG) Betaalorgaan overleg over de zaken, die van belang zijn voor de uitvoering van het programma. Besprekpunten waren o.m. de stand van zaken financiën (ontschotting, gang van zaken overcommitting, voorstel decommitting, gegevens SAS), controles, audits en jaarverslag.



## 2.2 Programmawijzigingen

Een notificatie is een programma-aanpassing die weliswaar moet worden gemeld aan de Europese Commissie, maar waarvoor geen nieuwe beschikking van de Commissie nodig is. In 2013 zijn in verband met in dit jaarverslag beschreven inhoudelijke en financiële ontwikkelingen drie notificatievoorstellen bij de Europese Commissie ingediend.

### 2.2.1 Notificaties

Notificatie 2013 - 1

Op 5 april 2013 is notificatievoorstel 2013-1 bij de Europese Commissie ingediend. Deze notificatie betrof een aanpassing van maatregelfiche 121 en toevoeging van aanvullende nationale financiering aan de maatregel.

Deze notificatie is op 16 mei 2013 door de Commissie geaccepteerd.

Notificatie 2013 - 2

Op 19 juni 2013 is notificatievoorstel 2013-2 bij de Europese Commissie ingediend. Na enkele aanpassingen, naar aanleiding van onder meer door de Commissie gestelde vragen, is een aangepast voorstel ingediend op 8 augustus 2013. Dit aangepaste voorstel is op 18 september 2013 door de Commissie aanvaard.

Het goedgekeurde voorstel betreft wijzigingen in het financieringsplan en de indicatoren van verscheidene maatregelen (111, 121, 124, 132, 311, 412, 313, 321, 322, 323, 341, 411, 412, 413, 421 en, voor zover relevant, de Health check onderdelen van die maatregelen), alsmede aanpassingen in de uitvoering van maatregel 214.

### 2.2.2 Notificatie 2013 - 3

Op 3 oktober 2013 is notificatievoorstel 2013-3 bij de Europese Commissie ingediend. Dit voorstel was op 31 december 2013 nog bij de Commissie in behandeling (en is op 21 januari 2014 aanvaard).

Het voorstel omvat met name financiële aanpassingen (maatregelen 125, 214 en 216 inclusief Health Check onderdelen daarvan) en aanpassingen in verband met het vervallen van staatssteunmeldingen per 31 december 2013. Naar aanleiding van de voorgestelde aanpassingen zijn door de Commissie vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Naar aanleiding daarvan is op 19 december 2013 een nieuwe versie van de notificatie ingediend, welke versie op 21 januari 2014 is aanvaard.

## 2.3 Helpdesk

Regelingseigenaren, DLG Betaalorgaan en delegated body DR stellen het Regiebureau POP regelmatig vragen over bijvoorbeeld interpretatie en werkwijze bij de uitvoering van POP2. Daarnaast stellen consultants, projectaanvragers in spé en belangstellenden het Regiebureau POP (algemene) vragen over het POP2 en de subsidiemogelijkheden in dat kader. In 2013 zijn er daarnaast regelmatig vragen gesteld over het toekomstige programma en de subsidiemogelijkheden onder POP in de toekomst. Het Regiebureau POP streeft naar een snelle en adequate afhandeling van alle vragen en verzoeken.

### 3. Financiële planning en control

De missie van het Regiebureau POP is: via een vlekkeloos parcours sturen op volledige realisatie van het POP2 programmabudget. Veel van de inspanningen van het Regiebureau POP zijn daarom gericht op het sturen op het bereiken van de programmadoelen en het voorkomen van onderbesteding van het ELFPO-budget. Een belangrijk instrument hiervoor is financiële planning en control. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste werkzaamheden in 2013 op dit terrein beschreven.

#### 3.1 Financiën 2013

Nederland had tot en met 2011 de beschikking over een EU-kasbudget van €394 mln., voor de jaren 2012 en 2013 is respectievelijk €96 mln. en €103 mln. beschikbaar, in totaal voor de periode 2007 tot en met 2013 een bedrag van €593 mln.

Het budget dat in een bepaald jaar ('jaar N') beschikbaar komt, moet op basis van de N+2-regel in de POP-verordening uiterlijk twee jaar later zijn betaald aan de eindbegunstigden en gedeclareerd bij de EU. Voor alle jaartranches tot en met 2011 is dit gelukt: deze zijn op tijd en volledig gerealiseerd.

Per 31 december 2013 is in totaal ruim €432 mln. aan ELFPO-middelen uitbetaald en gedeclareerd en is het financiële beeld van de ELFPO-realisatie als volgt:

#### Budgetoverzicht 2012

	Beschikbaar in 2007 tot en met 2013	Realisatie tot en met 31-12-2013	
	in mln. euro's	in mln. euro's	%
As 1 Versterking concurrentievermogen land- en bosbouwsector	188	104	55
As 2 Verbetering milieu en platteland	197	172	87
As 3 Leefbaarheid en diversificatie	147	111	75
As 4 Uitvoeren Leaderaanpak	58	43	74
Technische bijstand	3	2,4	80
<b>TOTAAL</b>	<b>593</b>	<b>432,4</b>	<b>73</b>

In vergelijking met het financiële beeld van december 2012 heeft er een toename in de realisatie van het beschikbare ELFPO-budget plaatsgevonden: de realisatie is van 68% naar 73% gegaan.

#### 3.2 Financiële rapportages

Tijdens de looptijd van POP2 wordt tweemaal per jaar (op 31 januari en 31 juli) aan de Europese Commissie gerapporteerd over de kwartaalbedragen, die Nederland verwacht te declareren. Ook moeten voor de daaropvolgende twee jaren ramingen worden verstrekt. Begin september vraagt de Europese Commissie bovendien om een update van de rapportage van 31 juli. Het Regiebureau POP heeft het aanleveren van de benodigde gegevens aan de Europese Commissie gecoördineerd en voorbereid.

#### 3.3 Health Check- en overige modulatiegelden

##### 3.3.1 Health Check

In 2009 zijn de zogeheten Health Check-gelden, na goedkeuring door de Europese Unie, toegevoegd aan de POP2-enveloppe van de lidstaat Nederland. Het toegevoegde bedrag is in totaal ruim €97,5 mln. Met de goedkeuring van het wijzigingsvoorstel 2009-1 is het Health Check-besluit in het POP2 geïmplementeerd, waarna die middelen tot besteding konden komen. Op dit moment blijft de besteding (realisatie) van de Health Check gelden achter bij de planning: weliswaar is eind 2013 een bedrag van ruim €38 mln. gedeclareerd, maar het is de vraag of het tot en met 2012 beschikbaar budget (€63 mln.) eind 2014 geheel zal zijn gedeclareerd. Mede om deze reden zijn er vanuit het Regiebureau

POP acties in gang gezet om de besteding van met name de Health Check gelden te bevorderen (zie §3.4.1).

### 3.3.2 Overige modulatiegelden

Reeds in augustus 2008 is de POP2-enveloppe van Nederland aangevuld met bedragen, die als gevolg van de hervorming van de Marktordening Groenten en Fruit zijn vrijgekomen.

Voor Nederland ging het om een totaalbedrag van €9,1 mln. Dit bedrag is toegevoegd aan de oorspronkelijke POP2 enveloppe.

## 3.4 Financieel voor- en najaarsoverleg

Het is belangrijk dat bij signalen over stagnatie in de financiële realisatie zo snel mogelijk maatregelen worden getroffen. Daarom maakt het Regiebureau POP sinds 2009 tweemaal per jaar een diepgaande analyse van de financiële voortgang van het programma. Met alle budgethouders (provincies, ministerie van EZ), in aanwezigheid van het Betaalorgaan DLG en/of Delegated body DR, worden de stand van de betalingen, de verplichtingen en verwachtingen ten aanzien van het verdere beloop doorgenomen. Op basis van het totaalbeeld dat daaruit ontstaat, wordt zo nodig een voorstel aan het CvT POP NL gedaan voor budgetverschuiving dan wel inhoudelijke aanpassingen van het POP2. Ook in 2013 heeft de visitatie plaatsgevonden en is naar aanleiding daarvan een aanpassingsvoorstel gedaan.

### 3.4.1 Aanpassingen in 2013

In 2010 heeft het CvT ingestemd met een procedurevoorstel van het Regiebureau POP om snel te kunnen ingrijpen bij een dreigende onderbesteding van Europese middelen.

Op basis van dit voorstel zijn in 2013 de volgende aanpassingen van het POP2 voorgesteld:

- verschuiving van middelen binnen de assen, te weten
  - \* binnen as 1 van maatregel 111, 121 en 132 naar maatregel 124; en van 111HC en 124HC naar 121HC
  - \* binnen as 3: van 311, 312, 321 en 322 naar 313 en 323
  - \* binnen as 4: van 411, 412 en 421 naar 413 en 431
- verschuiving van middelen tussen de assen 1 en 2 (van maatregel 125 naar maatregel 214) + verschuiving van middelen van maatregel 216/216HC naar 214/214HC.

Na accordering, resp. mandatering door het CvT zijn de aanpassingen ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie in notificaties 2013-2 en 2013-3 (zie § 2.2.2.).

## 3.5 Budgetbrief

Het Regiebureau POP stelt jaarlijks in het eerste kwartaal de zogeheten budgetbrief op, waarin per regelingseigenaar (provincie of Ministerie van EZ) en per maatregel het voor dat jaar beschikbare EU-budget wordt aangegeven, alsmede een overzicht van in de komende jaren nog beschikbare en te declareren middelen. Deze gegevens worden vastgelegd in de financiële systemen van het Betaalorgaan DLG en Delegated body DR.

## 4. EU-aangelegenheden

### 4.1 Relaties met Europese instellingen

Het Regiebureau POP is als uitvoerend Managing Authority eerste aanspreekpunt voor de Landdesk Nederland van DG AGRI en Plattelandsontwikkeling van de Europese Commissie. Goede contacten met de Commissie zijn van belang voor een efficiënte, effectieve en EU-conforme implementatie van POP2 en het snel en probleemloos doorvoeren van notificaties en wijzigingen.

Het Regiebureau POP zorgde ook in 2013 voor de gebruikelijke begeleiding van de lidstaatvertegenwoordiging in het Plattelandsontwikkelingscomité en de coördinatie van de voorbereiding voor de inhoudelijke inbreng. Verder werd contact onderhouden met de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU en het Huis der Nederlandse Provincies in Brussel.

Ook in 2013 werd de coördinatie en het toegangsbeheer van SFC2007 door het Regiebureau POP verzorgd. SFC staat voor 'System for Fund Management in the European Community'. SFC2007 is het digitale programma waarmee de lidstaten en de Commissie met elkaar communiceren.

Het Regiebureau POP is aanwezig geweest bij verschillende seminars en vergaderingen van werkgroepen in EU-verband. Zie §5.4.4 en §6.5.

### 4.2 Ontwikkeling GLB, pijler 2, 2014 - 2020 (POP3)

In oktober 2011 heeft de Europese Commissie haar wetgevingsvoorstellen voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2014-2020 gepresenteerd. In dit voorstel wordt ernaar gestreefd het GLB te vereenvoudigen en geheel in lijn te brengen met de doelen en prioriteiten van de EU 2020-Strategie (= lange termijnstrategie van de Europese Unie om te werken aan een sterke en duurzame economie met veel werkgelegenheid in 2020). Door verschillende omstandigheden, zoals discussies over het Meerjarig Financieel Kader, maar ook vanwege de Trilogie die over de voorstellen de nieuwe EU-wetgeving plaats moest vinden, zijn de nieuwe basisverordeningen en enkele overgangsregelingen pas eind 2013 beschikbaar gekomen. De voor POP3 benodigde bijbehorende uitvoeringsbepalingen waren begin 2014 nog niet vastgesteld.

In Nederland is in april 2013 een projectgroep POP3 ingesteld, welke aan de slag is gegaan met het schrijven van het programmadocument POP3. Het project bestaat uit een kerngroep die het project trekt met daar omheen een 'schil' van inhoudelijk deskundigen die - afhankelijk van het onderdeel van het project - inbreng leveren. In de kerngroep heeft ook een medewerker van het Regiebureau POP zitting. Daarnaast zijn vrijwel alle medewerkers van het Regiebureau vanuit de 'schil' voor verschillende onderdelen van het project werkzaam.



## 5. Monitoring en evaluatie

### 5.1 Jaarverslag over de uitvoering 2012

Iedere lidstaat moet jaarlijks, uiterlijk op 30 juni, een verslag over de uitvoering van POP2 in het voorgaande kalenderjaar indienen bij de Europese Commissie. Het Jaarverslag wordt opgesteld door het Regiebureau POP, op basis van gegevens van het Betaalorgaan DLG, Delegated body DR, provincies en beleidsdirecties van het ministerie van EZ en het Netwerk Platteland. Verder wordt gebruik gemaakt van andere rapportages die een bijdrage kunnen leveren aan de beoordeling van de ontwikkelingen op het Nederlandse platteland en daarmee van de resultaten van het Plattelandsontwikkelingsprogramma. Voorbeelden daarvan zijn de Balans voor de Leefomgeving (voorheen Natuurbalans en Milieubalans), de landbouwteeling, rapporten van de regionale Rekenkamers.

In het Jaarverslag wordt volgens een voorgeschreven format een beschrijving gegeven van de algemene omstandigheden (hfdst. 1), het programmamanagement (hfdst. 2) en aangegeven welke activiteiten er in 2012 zijn verricht op het gebied van de evaluatie tijdens de uitvoering (hfdst. 3). In de hoofdstukken 4 tot en met 6 wordt vervolgens informatie gegeven over de (financiële) uitvoering van het programma, de doorgevoerde wijzigingen en de vorderingen.

Belangrijke punten uit het Jaarverslag over de uitvoering 2012:

- In 2012 hebben zich geen grote inhoudelijke uitvoeringstechnische problemen voorgedaan. Gelet op de dreigende onderbesteding bij bepaalde maatregelen en beleidsmatig wenselijk geachte budgetverruiming bij andere maatregelen, zijn drie notificatievoorstellen ingediend, waarmee verschillende – vooral financiële - aanpassingen van het programma zijn doorgevoerd.
- De uitvoeringsperiode van het programma loopt van 2007 t/m 2015 (N+2). In vervolg op de werkwijze van de Mid Term Evaluatie is beoordeeld hoe de financiële voortgang zou moeten zijn, een realisatie na zes jaar van 86% geldt hierbij als 'ideaal'. Er blijkt minder dan 60% van het totale ELFPO-budget te zijn uitgegeven. Geconcludeerd wordt dat de lage realisatiepercentages bij de assen 1, 3 en 4 van resp. 36, 60 en 65% reden geven tot zorg en aanleiding zijn voor de vraag of volledige uitfinanciering van de Nederlandse enveloppe nog haalbaar is. Het CvT heeft in 2012 besluiten genomen om versnelling van de uitvoering mogelijk te maken, onder meer door ontschotting van provinciale budgetten en het verschuiven van middelen naar goed lopende maatregelen. De effecten hiervan zijn zichtbaar in een duidelijke toename van het aantal beschikkingen. Omdat betalingen vaak sluitstuk zijn van soms langdurige processen, vooral bij grote investeringsprojecten, moet voor een completer beeld van de voortgang ook worden gekeken naar de stand van de verplichtingen. Voor vrijwel het volledige beschikbare budget zijn verplichtingen aangegaan. In sommige gevallen is zelfs sprake van overcommitting. De verplichtingen in de jaren tot en met 2015 moeten tot volledige uitbetaling van het ELFPO-budget leiden. Aandachtspunt blijft of de aangegane verplichtingen tijdig tot betaling en declaratie bij de EU zullen komen.
- Ook de voortgang gemeten met outputindicatoren loopt bij veel maatregelen (aanzienlijk) achter. Ook hierbij is het beeld per maatregel zeer verschillend, het behaalde % loopt uiteen tussen de 0 en bijna 600%!

In haar schriftelijke reactie op het Jaarverslag 2012 heeft de Europese Commissie aangegeven geen opmerkingen te hebben. Het Jaarverslag is op 11 december 2013 in het formele jaarlijkse overleg besproken met de Europese Commissie (zie §2.1.8).

### 5.2 Evaluatie tijdens de uitvoering

Evaluatie tijdens de uitvoering biedt sturingsmogelijkheden voor de Beheersautoriteit en het Comité van Toezicht. Uitgangspunt voor het systeem van monitoring en evaluatie van het POP2 vormt het Gemeenschappelijk Toezicht- en Evaluatiekader (GTEK), dat gezamenlijk door de Commissie en de lidstaten is opgesteld en vastgelegd in het EU-handboek Monitoring en Evaluatie.



### 5.2.1 Ondernomen en lopende evaluatieactiviteiten

#### *Evaluaties subsidieregelingen*

Ook in 2013 zijn, in opdracht van het ministerie van EZ, een aantal maatregelen uit de Regeling LNV-subsidies geëvalueerd of is de evaluatie afgerond. Soms zijn die maatregelen geheel of gedeeltelijk mede gefinancierd vanuit POP2. In 2013 betrof dit (zie bijlage 4.4 bij begroting EZ 2013 “Overzicht evaluatieonderzoek”):

- Subsidie voor gecombineerde luchtwassers
- Investeringsregeling energiebesparing
- Regeling duurzaamheidsinvesteringen POP Health Check
- Ondersteuning biologische sector

In deze evaluaties vindt een verdere verdieping plaats van de reikwijdte, effectiviteit en efficiency van de maatregelen. De uitkomsten kunnen een bijdrage leveren aan eventuele bijsturing van de uitvoering van POP2 of behulpzaam zijn bij de voorbereidende activiteiten ten behoeve van POP3.

#### *Aanvullende studies*

In 2005 zijn in het kader van de Agenda Vitaal Platteland de bestaande monitoringssystemen op dit gebied geïnventariseerd. Het ministerie van EZ heeft in 2012 het LEI opdracht verstrekt om de inventarisatie uit 2005 te actualiseren. Concrete doelen daarvoor waren: een basis te leggen voor monitoring van het gehele plattelandsbeleid, verbindingen te leggen met de Europese monitoringssystemen voor huidige en komende programmaperiodes (CMEF2007 en CMES2014), verbinding te leggen met de SWOT voor het volgende programma en een start te maken met de gegevensverzameling voor de Ex post-evaluatie van het huidige programma. De opdracht is in 2013 afgerond. Het rapport vormt een basis voor de opzet van de monitoring- en evaluatiesystemen POP3.

#### *Actualiseren indicatoren*

Ter voorbereiding op de volgende programmeringsperiode en in aansluiting op de opdracht voor de actualisatie van het overzicht van monitoringssystemen zijn de uitgangsimplicatoren in 2012 geactualiseerd. Bij die actualisatie is speciaal aandacht besteed aan het High Nature Value (HNV)-areaal. Alterra heeft in 2012 gewerkt aan een vernieuwing van de identificatie van HNV-gebieden op basis van andere parameters. Het onderzoek is in 2013 afgerond. Het rapport vormt een basis voor de opzet van de monitoring- en evaluatiesystemen POP3.

### 5.2.2 Werkzaamheden van het Evaluation Expert Committee (EEC)

- In 2013 is het Evaluation Expert Committee vijf maal bijeen geweest; daarnaast zijn er door de Commissie een aantal andere bijeenkomsten georganiseerd waarvoor de leden van het EEC genodigd waren.

Tijdens de Expertmeetings is vooral aandacht besteed aan de monitoring en evaluatie in de volgende programmaperiode.

- De jaarlijkse focusgroepbijeenkomst (georganiseerd door de Evaluation Helpdesk) vond plaats op 12 november 2013. De focusgroepbijeenkomsten worden georganiseerd ter voorbereiding van het werkplan van de Helpdesk en tevens gebruikt voor kennisuitwisseling.

### 5.3 Voorbereiding Ex-ante evaluatie POP3

In 2012 is de voorbereiding gestart van de Ex ante evaluatie van het plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3). Gelet op de geraamde waarde van de opdracht, diende deze opdracht te worden aanbesteed. Gekozen is voor een gecombineerde aanbesteding van Ex ante evaluatie en Strategische Milieubeoordeling (SMB), via een openbare aanbestedingsprocedure. Doelstelling van de Ex ante evaluatie: verkrijgen van een onafhankelijk oordeel over de inhoud van het Programmadocument POP3 en de wijze waarop het programmadocument tot stand gekomen is. De openstelling van de aanbesteding is op 5 maart 2013 gepubliceerd. Op 8 april zijn twee nota's van toelichting gepubliceerd met aanvullende informatie naar aanleiding van gestelde vragen. Op de aanbesteding zijn binnen de gestelde termijn vier offertes ontvangen, welke op 15 april 2013 zijn geopend. Alle offertes zijn door een commissie, voorgezeten door het Regiebureau POP, beoordeeld conform de daartoe vastgestelde beoordelingsleidraad, met toetsingscriteria en gunningscriteria.

Op 19 juni 2013 is de opdracht definitief gegund aan Ecorys Nederland b.v. Oplevering van de Ex ante evaluatie en SMB werd voorzien voor het eerste kwartaal in 2014.

De Ex ante evaluatie is in juni 2013 gestart. Voor de begeleiding van de Ex ante evaluatie is onder voorzitterschap van het Regiebureau POP een begeleidingsgroep ingesteld met medewerkers van beleid en uitvoering van het Ministerie van EZ en provincies.



## 6. Communicatie

### 6.1 'Passie op het Platteland'-prijs 2013

Al in 2012 waren de eerste voorbereidingen voor de verkiezing van de 'Passie op het Platteland'-prijs 2013 (POP-prijs) begonnen. Vanaf 15 oktober 2012 tot en met 31 december 2012 konden POP-projecten via een speciale website worden aangemeld.

Er zijn in genoemde periode meer dan 200 projecten ingediend. Begin 2013 heeft een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van verschillende geledingen en voorgezeten door het Regiebureau POP, voorwerk voor de jury verricht aan de hand van het in 2012 vastgestelde reglement en de beoordelingsleidraad. De jury bestond uit:

- Mevrouw W.H. Maij, voorzitter jury, gedeputeerde provincie Overijssel, lid CvT POP.
- De heer J.J.C. van den Hout, gedeputeerde provincie Noord Brabant, lid CvT POP.
- De heer mr. dr. J.P. Hoogeveen MPA, DG Agro, lid CvT POP.
- Mevrouw drs. J. Zevenbergen, vertegenwoordiger sociaal economische partners in het CvT POP.
- Mevrouw ir I. Van Schie-Rameijer, bestuurslid NAJK.
- Mevrouw M. Kruidier, journaliste, (agrarisch) ondernemer.

Uit de voorselectie van de werkgroep heeft de jury 9 projecten genomineerd (3 per prioritaire as, voor as 2 geen aanmeldingen) en is per as een winnaar aangewezen. Op de genomineerde projecten kon door het publiek een stem worden uitgebracht ten behoeve van de Publieksprijs. Dit is door ruim 2.200 mensen gedaan.

Op 14 mei 2013 zijn alle genomineerden in het zonnetje gezet en zijn de vier POP-prijzen (3 aswinnaars, 1 publieksprijs) uitgereikt tijdens een feestelijke bijeenkomst op Kasteel Groeneveld in Baarn. De winnaars waren:

As 1: Bonte Bentheimer Landvarken, Texel

As 3: Bibliotheekservicebus Columbus, Middelburg

As 4: Podium 10, muziekcentrum voor jong en oud, Bladel

Publieksprijs: Fietspont Kingmatille, Franekeradeel

### 6.2 Brochure POP2-projecten

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma kent veel succesvolle projecten. Bij een succesvol project gaat het niet alleen om een succesvol uitgevoerd goed idee, maar vooral ook om de mensen achter het idee. Om te laten zien wat mensen met passie voor het platteland de afgelopen jaren voor elkaar hebben gekregen, is door het Regiebureau POP de brochure POP2, 'Parels van Plattelandsontwikkeling' uitgebracht. In deze brochure worden de projecten beschreven die genomineerd waren bij de eerste en tweede editie van de 'Passie op het Platteland'-prijs (2010 en 2013). De brochure kan worden aangevraagd bij het Regiebureau POP of kan worden gedownload van de website van het Regiebureau (link: <http://www.regiebureau-pop.eu/nl/info/2/144/>). De brochure is ook in de Engelse taal beschikbaar.

### 6.3 Europa Kijkdagen

De permanente vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Den Haag organiseert samen met het ministerie van EZ en de managementautoriteiten van de structuurfondsprogramma's jaarlijks de Europa Kijkdagen. Op deze kijkdagen kan iedereen Europese projecten bezoeken. Doel van de kijkdagen is om meer bekendheid te geven aan de investeringen van de Europese Unie in combinatie met de Rijksoverheid en provinciale overheden en om een beeld te geven van de resultaten en effecten, die daarmee worden bereikt. In 2012 is door de provincies en het ministerie van EZ besloten met het POP2 deel te gaan nemen aan de Europa Kijkdagen op 9, 10 en 11 mei 2013.

In 2013 konden in totaal circa 40 POP2 projecten worden bezocht. Uit de evaluatie van de kijkdagen komt naar voren dat het aantal bezoekers van de POP-projecten wisselend was. Bij verscheidene projecten is sprake geweest van aandacht in lokale en/of regionale pers. Al met al is geconcludeerd dat de deelname succesvol was. Rekening houdend met de leerpunten uit 2013, zal ook in 2014 vanuit het POP2 worden deelgenomen aan de Europa Kijkdagen.

#### **6.4. Nieuwsbrief**

In 2013 zijn drie digitale nieuwsbrieven uitgebracht (februari, april en juli 2013).

#### **6.5 Website**

De website is in 2013 door een paar duizend unieke bezoekers geraadpleegd.

#### **6.6 Conferenties en overige bijeenkomsten**

Het Regiebureau POP is aanwezig geweest bij verschillende seminars en conferenties, met name bijeenkomsten in het kader van GLB 2014-2020\POP3, zoals POP3 - stakeholdersbijeenkomsten, bijeenkomsten in Brussel over onder meer financiële instrumenten en bijeenkomsten over opzet en gebruik van het EIP. Daarnaast is ook deelgenomen aan bijeenkomsten over het nieuwe stelsel Agrarisch Natuurbeheer, casestudies Agrarisch Natuurbeheer, studies monitoring en evaluatiesystemen, de Najaarsconferentie Netwerk Platteland en een bijeenkomst over nieuwe staatssteunkaders.



## 7. Personele en managementinformatie

### 7.1 Personeel

In 2013 hebben verschillende – deels tijdelijke - personele verschuivingen plaatsgevonden, zowel bij de stafmedewerkers, als bij het office management (zie bijlage 2).

### 7.2 Formatie

Het Regiebureau POP heeft als programmaorganisatie geen eigen ambtelijke formatie, maar werkt met detacheringen vanuit het Ministerie van EZ en de provincies. De formatie is vastgesteld op 6 fte.; vanwege ondermeer deeltijd en ouderschapsverlof is deze formatie in 2013 feitelijk vervuld door 9 personen.

### 7.3 Bedrijfsvoering

Het Regiebureau POP wordt op financieel-administratief gebied ondersteund door het Financieel Diensten Centrum (FDC) en op personeelsgebied door het Personeels Service Center (PSC) van het ministerie van EZ.

### 7.4 Facilitair

Het Regiebureau POP huurde tot medio 2013 kantoorruimte van DLG. In verband met het vertrek van DLG uit het kantoorgebouw Park Nieuweroord huurt het Regiebureau per 1 juli 2013 kantoorruimte van het Openbaar Ministerie. Met de huisvesting samenhangende faciliteiten worden afgenomen van de Belastingdienst.

Het Regiebureau maakt gebruik van de technische infrastructuur van het ministerie van EZ en wordt op ICT-gebied ondersteund door de DICTU.

### Bijlage 1: samenstelling Comité van Toezicht POP in 2013

- **mevr. S.A.M. Dijkma**, voorzitter, Staatssecretaris van Economische Zaken,
- **dhr. W. van der Ploeg**, plaatsvervangend voorzitter, gedeputeerde provincie Groningen, namens landsdeel Noord, tot 22 maart 2013, vanaf 24 april 2013, **dhr. H. Staghouwer**, gedeputeerde provincie Groningen, namens landsdeel Noord,
- **mevr. W.H. Maij**, gedeputeerde provincie Overijssel, namens landsdeel Oost, vanaf 12 juni 2013 tevens plaatsvervangend voorzitter,
- **dhr. J. Bond**, gedeputeerde provincie Noord-Holland, namens landsdeel West,
- **dhr. J. van den Hout**, gedeputeerde provincie Noord-Brabant, namens landsdeel Zuid,
- **dhr. mr. dr. J.P. Hoogeveen MPA**, Directeur-Generaal AGRO van het ministerie van Economische Zaken,
- **dhr. drs. C.B.F. Kuijpers**, Directeur-Generaal Milieu van het ministerie van Infrastructuur en Milieu,
- **mevr. drs. J.P. Zevenbergen-Herweijer**, namens de sociale en economische partners,
- **dhr. A. de Kruijf**, namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten,
- **dhr. Prof. dr. S.M.M. Kuks**, namens de Unie van Waterschappen
- **dhr. T. Wallaart**, Vereniging Natuurmonumenten, namens de natuur- en milieuorganisaties,
- **dhr. A.J. Maat**, LTO Nederland, namens de landbouworganisaties,
- **dhr. M.S. Migas**, namens de Europese Commissie,
- **dhr. ir. J.A.W.H.M. Zwetsloot**, directeur Regiebureau POP, secretaris.



## Bijlage 2: medewerkers Regiebureau POP in 2013

### Directeur:

- **dhr. ir. J.A.W.H.M. Zwetsloot**, gedetacheerd vanuit het ministerie van EZ

### Stafmedewerkers:

- **mevr. mr. E.M.J. van Gelderen**, gedetacheerd vanuit de provincie Overijssel
- **dhr. ir. A. IJst**, gedetacheerd vanuit de provincie Noord-Brabant
- **dhr. ing. P. Louwerse**, gedetacheerd vanuit Start People (vanaf januari 2013)
- **mevr. mr. drs. A.M.P. Nap**, gedetacheerd vanuit het ministerie van EZ
- **mevr. W.L.M. Verviers-Rigter**, gedetacheerd vanuit het ministerie van EZ
- **dhr. ing. A. Vorstenburg**, gedetacheerd vanuit de provincie Zuid-Holland

### Secretariaat:

- **mevr. S. Prijs**, gedetacheerd vanuit het ministerie van EZ
- **mevr. M. W. Vergeer-Abelven**, gedetacheerd vanuit Start People







**Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland**